

Roma inaweka dira - Namba Tano

Kufunua Mabishano ya Kinabii Yanayojirudia katika Uadventista: Kuelewa Wanyang'anyi wa Watu Wako

Jeff Pippenger

2024-08-09

Katika makala iliyopita tulitambua mistari sita ya kinabii ya mabishano ambayo yametokea katika historia ya Uadventista kuanzia kipindi cha Wamileraiti hadi leo. Ninadai kwamba mgogoro wa kwanza na wa mwisho kuhusu "wanyang'anyi wa watu wako" katika aya ya kumi na nne ya sura ya kumi na moja ya Danieli ni sawia kinabii. Wamileraiti walielewa "wanyang'anyi" kuwa ni Roma, na Waprotestanti walifundisha kwamba "wanyang'anyi" walikuwa mfalme wa Siria aitwaye Antioko Epifane.

Na katika nyakati zile wengi watainuka dhidi ya mfalme wa kusini; pia wanyang'anyi wa watu wako watajikuza ili kutimiza maono; lakini wataanguka. Danieli 11:14.

Kuanzia aya ya kumi, na kuendelea hadi aya ya kumi na tano, vita kati ya falme za Misri na Siria vinaonyeshwa. Misri inawakilisha mfalme wa kusini katika kifungu hiki, na mfalme wa Siria anawakilishwa kama mfalme wa kaskazini. Aya ya kumi inatambua kile wanahistoria wanachoita mwanzo wa Vita vya Nne vya Siria mwaka 219 KK, aya ya kumi na moja na ya kumi na mbili zinaonyesha vita vya Rafia mwaka 217 KK, na matokeo yake. Kisha aya ya kumi na tatu hadi kumi na tano zinaonyesha vita vya Panium mwaka 200 KK. Katika aya ya kumi hadi kumi na tano mfalme wa Siria ni Antiochus Magnus, mtawala wa Milki ya Seleukia.

Aya ya kumi inaelezea historia wakati Antiochus Magnus anapoanza vita ili kurejesha maeneo yaliyokuwa yamechukuliwa kutoka kwa ufalme wa Seleucid miaka iliyotangulia. Katika aya hiyo anarejesha maeneo yaliyopotea mwaka 219 KK, lakini kwa muda anasitisha vitendo vyake vya uchokozi na kutafuta kujipanga upya kijeshi. Alikuwa amerejesha udhibiti wa maeneo yaliyopotea, na akafika hadi kwenye mpaka wa Misri, ufalme wa kusini uliotawaliwa na nasaba ya Ptolemy. Kati ya 219 KK na 217 KK, mfalme wa kusini na mfalme wa kaskazini wote waliandaa mipango kwa ajili ya vita vya Raphia vilivyokuwa vikikaribia.

Vita vya Raphia vilifanyika mwaka 217 KK, na ufalme wa kusini wa Misri, uliotawaliwa na Ptolemy, ulimshinda mfalme wa Siria, Antiochus Magnus, mfalme wa kaskazini katika sehemu ya unabii. Kisha katika mistari ya kumi na tatu hadi kumi na tano, miaka kumi na saba baadaye mwaka 200 KK, Antiochus Magnus, ambaye wakati huo alikuwa ameunda muungano na Philip wa Makedonia, aliingia vitani na Misri katika vita vya Panium. Ufalme wa kusini wa Misri wakati huo ulikuwa na mfalme mtoto wa miaka mitano au sita, na Antiochus Magnis na Philip hawakuweza kujizuia kuchukua fursa ya mfalme mtoto wa Misri, na Antiochus Magnus alishinda katika vita vya Panium. Mistari mitatu inayowakilisha vita vya Panium inajumuisha mstari wa kumi na nne, ambamo nguvu mpya inaletwa katika simulizi la kinabii.

Waporaji wa watu wako ni nguvu tofauti na mfalme wa Misri wa kusini, au mfalme wa Seleukia wa kaskazini, au Filipo, mtawala wa Makedonia. Wamileraiti walitambua kwamba Roma ndiyo waporaji wa watu wako. Neno moja la mzizi la Kiebrania linalotafsiriwa kama "waporaji" lina maana ya "mvunjaji." Roma ya kipagani inawakilishwa katika unabii kama nguvu ambayo ingevunja vipande vipande.

Baada ya haya nikaona katika maono ya usiku, na tazama, mnyama wa nne, wa kutisha na wa kuogofya, mwenye nguvu sana; ulikuwa na meno makubwa ya chuma; ukala na ukavunja vipande vipande, na ukayakanyaga mabaki kwa miguu yake; ulikuwa tofauti na wanyama wote waliokuwa mbele yake; ulikuwa na pembe kumi. Danieli 7:7.

Wakati Uriah Smith anapotoa maoni kuhusu wezi, anamnukuu mwanahistoria anayebainisha kwamba wezi wanawakilisha wavunjaji.

Nguvu mpya sasa inatambulishwa - 'waporaji wa watu wako;' kihalisi, asema Askofu Newton, 'wavunjaji wa watu wako.' Mbali sana kwenye kingo za mto Tiber, ufalme ulikuwa ukijikuzia kwa miradi ya maazimio makubwa na mipango ya giza. Ukiwa mdogo na dhaifu mwanzoni, ulikua kwa kasi ya ajabu katika nguvu na uthabiti, ukinyosha mkono kwa tahadhari hapa na pale kujaribu uhodari wake na kuipima nguvu ya mkono wake wa kivita, hadi, ulipotambua uwezo wake, ukainua kichwa chake kwa ujasiri miongoni mwa mataifa ya dunia, na ukashika kwa mkono usioweza kushindwa usukani wa mambo yao. Tangu hapo jina la Roma limesimama katika kurasa za historia, likiwa limekusudiwa kwa zama ndefu kudhibiti mambo ya dunia, na kuwa na ushawishi mkubwa miongoni mwa mataifa hata mwisho wa wakati.

“Roma ilinena; na upesi Siria na Makedonia zikajikuta mabadiliko yakija juu ya sura ya ndoto yao. Warumi waliingilia kati kwa niaba ya mfalme kijana wa Misri, wakiwa wameazimia kwamba alindwe na uharibifu uliokusudiwa na Antioko na Filipo. Huu ulikuwa mwaka wa 200 K.K., na ulikuwa mojawapo ya hatua za kwanza muhimu za kuingilia kati za Warumi katika mambo ya Siria na Misri.” Uriah Smith, Daniel and Revelation, 257.

Utabiri uliotajwa katika aya ulitimia katika takriban miaka ishirini kuanzia 219 KK hadi 200 KK, lakini manabii huzungumzia zaidi siku za mwisho kuliko siku walizoishi wao.

“Kila mmoja wa manabii wa kale alinena si sana kwa ajili ya wakati wao wenyewe kama kwa ajili ya wakati wetu, hata unabii wao una nguvu kwa ajili yetu. ‘Basi mambo hayo yote yaliwapata wao kwa jinsi ya mifano; nayo yakaandikwa ili kutuonya sisi, ambao mwisho wa dunia umetufikia.’ 1 Wakorintho 10:11. ‘Wakifunuliwa ya kuwa si kwa ajili yao wenyewe, bali kwa ajili yenu waliwahudumia hayo mambo, ambayo sasa mmehubiriwa na hao waliowahubirini Injili kwa Roho Mtakatifu aliyetumwa kutoka mbinguni; mambo hayo ambayo malaika wanatamani kuyachungulia.’ 1 Petro 1:12....”

“Biblia imekusanya na kufunga pamoja hazina zake kwa ajili ya kizazi hiki cha mwisho. Matukio yote makuu na mambo yenye uzito ya historia ya Agano la Kale yamekuwa yakijirudia, na bado yanajirudia, katika kanisa katika siku hizi za mwisho.” Ujumbe Teule, kitabu cha 3, 338, 339.

Ingawa Danieli hakuishi katika kipindi cha miaka ishirini tunachokizingatia, uvuvio kupitia maandishi ya Dada White unatufahamisha kwamba sehemu kubwa ya historia iliyoandikwa katika Danieli sura ya kumi na moja itarudiwa katika utimilifu wa mwisho wa Danieli sura ya kumi na moja.

"Hatuna muda wa kupoteza. Nyakati za taabu ziko mbele yetu. Dunia imechochewa na roho ya vita. Hivi karibuni matukio ya taabu yaliyotajwa katika unabii yataokea. Unabii katika sura ya kumi na moja ya Danieli umekaribia kutimia kikamilifu. Sehemu kubwa ya historia ambayo imetokea katika kutimia kwa unabii huu itarudiwa." Manuscript Releases, namba 13, 394.

Aya ya kumi hadi ya kumi na tano za Danieli kumi na moja zinawakilisha historia ya siku za mwisho inayoelekea kwenye sheria ya Jumapili inayokaribia, kwa kuwa aya ya kumi na sita inaonyesha ni lini Roma, kwa mara ya kwanza, ilitoka "nchi ya uzuri."

Lakini yule ajaye juu yake atafanya kama apendavyo, wala hakuna atakayesimama mbele yake; naye atasimama katika nchi ya uzuri, ambayo kwa mkono wake itateketezwa. Danieli 11:16.

Daniel hutumia usemi "nchi tukufu" mara mbili katika maandishi yake. Mara ya kwanza ni katika aya ya kumi na sita, wakati Roma ya kipagani halisi ilipoitoka nchi tukufu halisi ya Yuda.

"Ijapokuwa Misri haikuweza kusimama mbele ya Antioko, mfalme wa kaskazini, Antioko hakuweza kusimama mbele ya Warumi, ambao sasa walimjia kupigana naye. Hakuna falme zilizoweza tena kuipinga nguvu hii iliyokuwa ikiinuka. Shamu ilishindwa, na kuongezwa katika himaya ya Warumi, wakati Pompeyo, KK 65, alipomnyang'anya Antioko Asiaticus mali zake, na kuifanya Shamu kuwa jimbo la Kirumi.

"Nguvu iyo hiyo pia ilipaswa kusimama katika Nchi Takatifu, na kuiteketeza. Rumi iliunganishwa na watu wa Mungu, Wayahudi, kwa agano, mwaka 162 KK, na tangu tarehe hiyo inashika nafasi muhimu katika kalenda ya kinabii. Hata hivyo, haikupata mamlaka juu ya Yudea kwa ushindi halisi mpaka mwaka 63 KK; na ndipo kwa namna ifuatayo." Uriah Smith, Daniel and Revelation, 259.

Aya nyingine ambayo Danieli anatumia "nchi tukufu" iko katika aya ya arobaini na moja.

Naye ataingia pia katika nchi tukufu, na mataifa mengi yataangushwa; lakini hawa wataponyoka mkononi mwake, yaani Edomu, na Moabu, na wakuu wa wana wa Amoni. Danieli 11:41.

Mstari wa arobaini na moja bila shaka unafuata mstari wa arobaini, na mstari wa arobaini unaanza kwa maneno "na wakati wa mwisho." Katika The Great Controversy, Dada White anatambua mwaka 1798 kuwa "wakati wa mwisho," kwa hiyo mstari wa arobaini na moja unabainisha historia inayofuata baada ya wakati wa mwisho mwaka 1798.

"Lakini wakati wa mwisho, asema nabii, 'Wengi watakimbia huku na huko, na maarifa yataongezeka.' Daniel 12:4. . . . Tangu 1798 kitabu cha Daniel kimeondolewa muhuri, maarifa ya unabii yameongezeka, na wengi wametangaza ujumbe wenye uzito kwamba hukumu iko karibu." The Great Controversy, 356.

Nchi tukufu ya mstari wa arobaini na moja si Yuda wa kale halisi, bali Yuda wa kisasa wa kiroho. Marekani ni Yuda wa kisasa wa kiroho, na mstari wa arobaini na moja unabainisha sheria ya Jumapili inayokuja hivi karibuni nchini Marekani.

Walakini si kile cha kiroho kilichokuwa cha kwanza, bali kile cha asili; na baadaye kile cha kiroho. 1 Wakorintho 15:46.

Sheria hiyo ya Jumapili inawakilishwa na mstari wa kumi na sita, kwa kuwa “sehemu kubwa ya historia iliyotokea” katika utimizaji wa Danieli kumi na moja itatokea tena. Mistari ya kumi hadi kumi na tano, katika siku za mwisho, inawakilisha historia iliyoitangulia na inayoelekea kwenye sheria ya Jumapili.

Mfalme wa kaskazini katika mistari ile mitano, pamoja na mfalme wa kusini, walitimia katika mfalme wa Seleucid Antiochus Magnus na wafalme wa Misri wa Ufalme wa Ptolemaio, na huwakilisha mamlaka ambazo ndizo kitovu cha historia inayoelekea kwenye sheria ya Jumapili inayokuja hivi karibuni. Mistari hii inatambulisha historia ya harakati ya wale elfu mia moja arobaini na nne, kwani mstari wa kumi unaonyesha anguko la Umoja wa Kisovieti mwaka 1989, na mstari wa kumi na sita unaonyesha sheria ya Jumapili inayokuja hivi karibuni.

Kristo anasisitiza aya hizi kwa kuweka aya ya kumi sambamba na aya ya arobaini, na aya ya kumi na sita sambamba na aya ya arobaini na moja. Rejeo la moja kwa moja kwa nchi tukufu halisi inayowakilisha kwa mfano nchi tukufu ya kiroho ya aya ya arobaini na moja ndilo mwisho wa aya hizo sita, na aya ya kumi ndiyo mwanzo.

Kama vile Kristo alihakikisha kwamba mstari wa kumi na sita una uhusiano wa moja kwa moja na mstari wa arobaini na mmoja, vivyo hivyo, mstari wa kumi una uhusiano wa moja kwa moja na mstari wa arobaini. Usemi katika mstari wa kumi “furika, na pita katikati,” ni kifungu kilekile cha Kiebrania ambacho kimetafsiriwa kuwa “furika na pita juu,” katika mstari wa arobaini. Kifungu hicho kinapatikana sehemu nyingine moja tu katika Maandiko, lakini kimetafsiriwa kwa namna tofauti kidogo kuliko mstari wa kumi na mstari wa arobaini. Hata hivyo, ni kifungu kilekile cha Kiebrania.

Naye atapitia Yuda; atafurika na kuvuka, atafika hata shingoni; na kuenea kwa mabawa yake kutajaza upana wa nchi yako, Ee Imanueli. Isaya 8:8.

Kauli ya Isaya “kufurika na kuvuka,” ni sawa na ile ya mstari wa kumi “kufurika, na kupita kupitia,” na ya mstari wa arobaini “kufurika na kupita juu.” Zaidi ya hayo, kila mmoja wa mistari hiyo mitatu unaeleza shambulio la mfalme wa kaskazini dhidi ya mfalme wa kusini. Katika Isaya, mfalme wa kaskazini wa Ashuru, Senakeribu, alikuwa anashambulia Yuda, ufalme wa kusini wa Israeli. Katika mstari wa kumi Antioko Mkuu, mfalme wa kaskazini wa Dola la Seleukia, alikuwa anashambulia ufalme wa kusini wa Misri. Katika mstari wa arobaini, mfalme wa kaskazini, mamlaka ya kipapa, ambaye alikuwa amepata jeraha la mauti mwanzoni mwa mstari wa arobaini, alikuwa anashambulia mamlaka ya kusini isiyomwamini Mungu ya Umoja wa Kisovyeti. Kila mstari unawakilisha muundo uleule wa kinabii wa mgogoro kati ya wafalme wa kaskazini na kusini, na katika kila mstari mfalme wa kaskazini “anafurika na kupita juu.”

Ushuhuda wa Isaya na aya ya kumi vyote vinabainisha kwamba mfalme wa kaskazini anaposhambulia, hukoma kabla ya kuingia katika mji mkuu wa ufalme wa kusini. Sennacherib alileta vita vyake hadi kwenye kuta za Yerusalemu, wala si zaidi ya hapo. Mwaka 219 KK, Antiochus Magnus alifika mpakani mwa Misri na akasimama. Kisha akapoteza vita vya Rafia vilivyotokea miaka miwili baadaye, mwaka 217 KK. Sennacherib alifika kwenye kuta za Yerusalemu na akapoteza vita wakati Mungu alipoingilia kati.

Kwa hiyo Bwana asema hivi kuhusu mfalme wa Ashuru, Hataingia katika mji huu, wala hatapiga mshale huko, wala hatakitangulia kwa ngao, wala hatamimina boma juu yake. Kwa njia ile ile aliyokuja, kwa hiyo hiyo atarudi, wala hataingia katika mji huu, asema Bwana. Kwa maana mimi nitaulinda mji huu, niuokoe, kwa ajili yangu mwenyewe, na kwa ajili ya Daudi mtumishi wangu. Ikawa usiku ule, malaika wa Bwana akatoka, akawapiga katika kambi ya Waashuru watu laki moja na elfu themanini na tano; na walipoamka asubuhi na mapema, tazama, walikuwa maiti wote. Basi Sennakeribu mfalme wa Ashuru akaondoka, akaenda, akarudi, akakaa Ninawi. Ikawa, alipokuwa akiabudu katika nyumba ya Nisroki mungu wake, Adrameleki na Sharezeri wanawe wakampiga kwa upanga; nao wakakimbilia katika nchi ya Armenia. Naye Esarhadoni mwanawe akatawala mahali pake. 2 Wafalme 19:32-37.

Mnamo 1989, mfalme wa kaskazini aliufagilia mbali Umoja wa Kisovyeti, lakini hakuuteka mji mkuu wa Umoja huo. Urusi ilisalia imesimama. Vita vilivyofuata, vilivyowakilishwa katika mistari ya kumi na moja na kumi na mbili, vilikuwa vita vya Rafia, ambavyo pia vilionyeshwa kwa mfano na kushindwa kwa jeshi la Sanheribu na kifo chake kilichofuata, jambo linaloashiria ushindi wa mfalme wa kusini—ambao katika ushuhuda wa Sanheribu ulikuwa Yuda, na katika ushuhuda wa Antiochus Magnus ulikuwa Rafia.

Aya ya kumi inatoa uhusiano wa moja kwa moja na aya ya arobaini, na aya ya kumi na sita inatoa uhusiano wa moja kwa moja na aya ya arobaini na moja. Aya za kumi hadi kumi na sita zinawakilisha historia ya mwaka 1989 hadi sheria ya Jumapili. Aya hiyo inawakilisha historia iliyofichwa katika aya ya arobaini ambayo inaanza na kusambaratika kwa Umoja wa Kisovyeti mnamo 1989 na kuendelea hadi sheria ya Jumapili. Aya ya kumi pia inaunganisha moja kwa moja “mara saba” za Mambo ya Walawi ishirini na sita na historia hiyo iliyofichwa, lakini mstari huo wa ukweli uko nje ya kile tunachowasilisha hapa.

Katika historia ya Wamillerite, ya kwanza kati ya migogoro sita mikuu ndani ya Uadventista kuhusu utambulisho sahihi wa Roma ilitokea, na ilikuwa juu ya ni nani wale wanyang’anyi waliotajwa katika aya ya kumi na nne waliowakilisha. Waprotestanti walishikilia kuwa waliwakilisha Antiochus Epiphanes, na Wamillerite waliwatambua kuwa ni Roma. Katika mzozo wa mwisho wa Uadventista kuhusu utambulisho sahihi wa Roma, pia ni juu ya wanyang’anyi wa aya ya kumi na nne. Kundi moja, linalowakilishwa na Wamillerite, linashikilia ufahamu wa msingi wa Wamillerite, ambao uliidhinishwa na Roho ya Unabii.

"Nimeona kwamba chati ya 1843 iliongozwa na mkono wa Bwana, na kwamba haipaswi kubadilishwa; kwamba hesabu zilikuwa kama alivyotoka; kwamba mkono wake ulikuwa juu yake na ukaficha kosa katika baadhi ya hesabu, ili lisionekane na yeyote, hadi mkono wake ulipoondolewa." Maandishi ya Awali, 74.

Chati takatifu hiyo inabainisha utata kwa alama ya mwaka 164 KK.

164 Kifo cha Antiochus Epiphanes, ambaye bila shaka hakusimama kumpinga Mkuu wa Wakuu, kwa kuwa alikuwa amekwisha kufa miaka 164 kabla ya kuzaliwa kwa Mkuu wa Wakuu.

Rejeo la mjadala huo kwenye mchoro mtakatifu linawakilisha ukweli pekee uliowakilishwa kwenye mchoro mtakatifu ambao haujatokana na kifungu cha kinabii kutoka katika Neno la Mungu. Kwa kufanya hivyo hutambulisha alama ya njia, si ya historia ya kibiblia bali ya historia ya Adventi, na “haipaswi kubadilishwa,” kwa maana mjadala huo unaonyesha jinsi maono ya kinabii yanavyosimikwa. Kukataa ukweli huo wa kimsingi ni kukataa kwa wakati huo huo mamlaka ya uungaji mkono wa Roho ya Unabii kwa mchoro mtakatifu.

"Udanganyifu wa mwisho kabisa wa Shetani utakuwa kuufanya ushuhuda wa Roho ya Mungu usiwe na athari. 'Palipo hakuna maono, watu huangamia' (Mithali 29:18). Shetani atafanya kazi kwa ujanja, kwa njia tofauti na kupitia mawakala mbalimbali, ili kuitikisa ujasiri wa watu wa mabaki wa Mungu katika ushuhuda wa kweli. Ataingiza maono bandia ili kupotosha, na atachanganya ya uongo na ya kweli, na hivyo kuwachukiza watu kiasi kwamba wataona kila kitu kinachobeba jina la maono kuwa aina ya ushabiki wa kidini; lakini watu waaminifu, kwa kulinganisha uongo na kweli, watawezesha kutofautisha kati yao." Ujumbe Uliochaguliwa, kitabu cha 2, uk. 78.

Mgogoro wa mwisho wa "wanyang'anyi wa watu wako", ni sawa na ule wa kwanza, na bila uelewa wa ishara inayothibitisha maono, "watu huangamia." Wao "huangamia" kwa sababu "huufanya ushuhuda wa Roho wa Mungu kuwa batili."

Kundi jingine linadai kwamba Marekani imewakilishwa kama wanyang'anyi wa mstari wa kumi na nne. Kundi hilo haliwezi au halitaki kuona kwamba Antiochus Magnus katika mistari ya kumi hadi kumi na tano anaiwakilisha Marekani. Kama vile Waprotestanti wa historia ya Millerite walivyodai kwamba wanyang'anyi walikuwa Antiochus, kundi lisilotaka kuona hutambua wanyang'anyi kama nguvu (Marekani) inayowakilishwa kwa mfano na Antiochus.

Shambulio la Senakeribu dhidi ya Yuda lililofika hadi mji mkuu, Yerusalemu, na lililoshindwa, liliongozwa na jemadari wa Senakeribu, Rabsheki.

Basi sasa, nakuomba, fanya mapatano na bwana wangu mfalme wa Ashuru, nami nitakupa farasi elfu mbili, ukiweza kwa upande wako kuweka wapanda farasi juu yao. Basi utawezaje kumpinga jemadari mmoja wa wadogo kabisa wa watumishi wa bwana wangu, nawe ukatumainia Misri kwa magari na kwa wapanda farasi? Je, sasa nimepanda juu dhidi ya mahali hapa bila Bwana ili kuiharibu? Bwana aliniambia, Panda juu uishambulie nchi hii, uiangamize. Ndipo Eliakimu mwana wa Hilikia, na Shebna, na Yoa, wakamwambia Rabsake, Nena, twakuomba, na watumishi wako kwa lugha ya Kiaramu; maana tumeifahamu; wala usiseme nasi kwa lugha ya Kiyahudi masikioni mwa watu walioko ukutani. Lakini Rabsake akawaambia, Je! Bwana wangu amenituma kwa bwana wako, na kwako, niseme maneno haya? Je! Hakunituma kwa watu waketio ukutani, ili wale kinyesi chao, na wanywe mkojo wao pamoja nanyi? Ndipo Rabsake akasimama, akapaza sauti kwa lugha ya Kiyahudi, akanena,

akisema, Sikieni neno la mfalme mkuu, mfalme wa Ashuru. 2 Wafalme 18:23-28.

Rabsake hakuwa akitoa maneno yake mwenyewe, bali maneno ya Sennakeribu, mfalme wa Ashuru. Katika Danieli kumi na moja mstari wa arobaini mfalme wa kaskazini ni mamlaka ya kipapa ambayo wakati wa mwisho mnamo 1798 ilipokea jeraha la mauti mikononi mwa Ufaransa wa ukanamungu, mfalme wa kusini. Katika mstari huo mfalme wa kaskazini hatimaye hulipiza kisasi na kuufurika ufalme wa kusini (Umoja wa Kisovyeti [USSR]) mnamo 1989. Mfalme wa kaskazini alipotimiza kazi hiyo, alileta pamoja naye “magari, na wapanda farasi, na merikebu nyingi.” “Magari na wapanda farasi” yanawakilisha nguvu za kijeshi na “merikebu” zinawakilisha nguvu za kiuchumi. Ishara hizo zinaitambua Marekani kama jeshi la niaba la Roma ya kipapa katika ushindi wa 1989, kama ilivyofananishwa na Rabsake. Antioko Mkuu katika mistari ya kumi hadi kumi na tano anaiwakilisha Marekani, na kama William Miller alivyotambua kwa usahihi kwamba neno “pia” katika mstari wa kumi na nne linaanzisha nguvu mpya inayoingia katika simulizi la kinabii, “waporaji” lazima waakilishe nguvu iliyo tofauti na ama wafalme wa Ptolemaio wa kusini, au Antioko mfalme wa kaskazini, au Filipino wa Makedonia.

“Mfalme wa kusini, katika mstari huu, bila shaka yoyote, maana yake ni mfalme wa Misri; lakini kile ambacho ‘wanyang’anyi wa watu wako’ kinamaanisha bado kinabaki kuwa jambo la shaka, labda kwa baadhi. Kwamba hakiwezi kumaanisha Antioko, au mfalme yeyote wa Siria, ni wazi; kwa maana malaika alikuwa akizungumza juu ya taifa hilo kwa mistari kadhaa iliyotangulia, na sasa anasema, ‘pia wanyang’anyi wa watu wako,’ n.k., jambo ambalo kwa wazi linaashiria taifa jingine. Nitakubali kwamba huenda Antioko aliwanyang’anya Wayahudi; lakini hili lingewezeje ‘kuthibitisha maono,’ ilhali Antioko hatajwi popote katika maono kuwa ametenda tendo la namna hiyo; maana yeye alihesabiwa katika kile kinachoitwa ufalme wa Kigiriki katika maono hayo. Tena, ‘kuthibitisha maono,’ lazima kumaanisha kuyafanya yakini, kuyakamilisha, au kuyatimiza.” William Miller, Kazi za Miller, Mhadhara wa 6, 89.

"Antiochus" lilikuwa jina lililochaguliwa na wafalme wengi wa Ufalme wa Waseluki wa Siria. Mwanzilishi wa ufalme huo alikuwa Seleucid Nicator, na kati ya wafalme ishirini na sita hadi thelathini waliunda orodha yote ya wafalme wa Waseluki. Wengi wa wafalme hao walichagua jina "Antiochus", kama vile mapapa wengi huchagua majina ya kiti cha enzi wanapochaguliwa kuwa mapapa. Mapapa wote ni "mpinga Kristo," ambayo ina maana "dhidi ya Kristo". Neno "anti" linamaanisha "dhidi ya". Kama wapinga Kristo wamechukua jina la babu yao wa kiroho, ambaye ni Shetani. Shetani na mapapa wametambuliwa kuwa mpinga Kristo kwa uvuvio.

"Azimio la Mpinga Kristo la kutekeleza uasi aliouanzisha mbinguni litaendelea kutenda kazi ndani ya wana wa kutotii." Testimonies, juzuu ya 9, 230.

Papa ni mwakilishi wa Shetani, na hivyo wote wawili wako dhidi ya Kristo, na kwa hiyo wao ndiyo "mpinga Kristo." Wanapochukua wadhifa wa upapa huchagua jina, na kuwa mwakilishi wa Shetani duniani.

Ili kujihakikishia faida na heshima za kidunia, kanisa likaongozwa kutafuta kibali na uungaji mkono wa wakuu wa dunia; na kwa kufanya hivyo, likamkataa Kristo, likashawishiwa kujiweka chini ya utiifu wa mwakilishi wa Shetani-askofu wa Roma. Pambano Kuu, 50.

Kwa matendo yao mtawajua, na mapapa wanaendelea na kazi ile ile kama ya Shetani.

"Kupitia kwa Papa wa Roma kazi ile ile imeendelezwa hapa duniani kama ilivyokuwa ikiendelezwa katika mabaraza ya mbinguni kabla ya kufukuzwa kwa mkuu wa giza. Shetani alitafuta kurekebisha sheria ya Mungu mbinguni, na kuleta marekebisha yake mwenyewe. Alitukuza hukumu yake juu ya ile ya Muumba wake, na akaweka mapenzi yake juu ya mapenzi ya Yehova, na kwa njia hii, kwa vitendo, alitangaza kwamba Mungu ni mwenye kukosea. Papa naye huchukua mkondo huo huo, naye, akidai kutokukosea, hutafuta kuipangilia sheria ya Mungu ili ikidhi mawazo yake mwenyewe, akidhani kuwa anaweza kusahihisha makosa anayodhani kuyaona katika maagizo na amri za Bwana wa mbingu na nchi. Kwa njia hiyo anamwambia ulimwengu, Nitawapa sheria bora kuliko za Yehova. Hii ni fedheha iliyoje kwa Mungu wa mbinguni!" Ishara za Nyakati, Novemba 19, 1894.

Ingawa Seleucus Nicator ndiye aliyeanzisha Dola la Seleukidi, wengi wa wafalme waliomfuata walichagua jina "Antiochus," kwa heshima si ya Seleucus bali ya baba yake. Baba yake Seleucus, Antiochus, alikuwa mtu wa tabaka la juu na jenerali aliyehudumu chini ya Mfalme Filipo wa Pili wa Makedonia, ambaye alikuwa baba yake Aleksanda Mkuu. Hadhi hii ya kifahari na asili yake ya kijeshi zilisaidia kuweka msingi wa nafasi muhimu ya Seleucus mwenyewe na kupaa kwake madarakani baada ya kifo cha Aleksanda Mkuu.

Ufalme wa Seleucus ulianzishwa alipochukua udhibiti wa maeneo matatu kati ya manne ya ufalme wa Aleksanda. Roma pia inateka madola matatu ya kijiografia ili kuchukua udhibiti na kuwa mfalme wa kaskazini. Seleucus alipokuwa ameidhibiti mashariki, magharibi na kaskazini akawa mfalme wa kaskazini katika simulizi la kihistoria, na mji mkuu wake ulikuwa mji wa Babeli. Wafalme wengi waliowafuata walichagua jina "Antiochus" walipokalia kiti cha enzi cha kaskazini ili kumheshimu mtangulizi wao wa kisiasa. Ulinganifu huo ni rahisi kuuona, ukichagua kuuona. Usipochagua kuuona, basi hutauona.

Jina "Antiochus" (Ἀντίοχος kwa Kigiriki) linatokana na vipengele vya Kigiriki "anti" (linalomaanisha "dhidi ya" au "kinyume") na "ocheo" (linalomaanisha "kushikilia imara" au "kudumisha"). Wafalme wa kaskazini walichagua jina hilo ili kudumisha urithi wao wa kisiasa na baba yao, kama vile mpinga Kristo (mapapa) huchagua majina wanapoanza kutawala. Kama vile mapapa ni wawakilishi wa baba yao, shetani, vivyo hivyo wale walioitwa Antiochus katika Dola ya Siria wanaonyesha mfano wa wawakilishi wa baba yao. Katika muktadha huu Antiochus anawakilisha wakala wa baba yao. Wakala wa mamlaka ya kipapa mwaka 1989 alikuwa Marekani, na ushuhuda wa kidunia unaunga mkono uhusiano kati ya mpinga Kristo, Papa Yohane Paulo wa Pili, na Ronald Reagan katika kazi yao ya kuuangusha Umoja wa Kisovyeti wa zamani.

Katika aya ya kumi hadi ya kumi na sita, aya ya kwanza na ya mwisho zina marejeo ya moja kwa moja kwa aya ya arobaini na ya arobaini na moja. Aya ya kumi inawakilisha moja kwa moja aya ya arobaini. Aya ya kumi na sita inawakilisha moja kwa moja aya ya arobaini na moja. Aya hizo zinawakilisha sehemu ya unabii wa Danieli inayohusiana na siku za mwisho.

Kitabu kilichotiwa muhuri hakikuwa kitabu cha Ufunuo, bali ile sehemu ya unabii wa Danieli iliyohusu siku za mwisho. Maandiko yanasema, 'Lakini wewe, Ee Danieli, yafunge maneno, na

uutie muhuri kitabu, hata wakati wa mwisho; wengi watapita huku na huku, na maarifa yataongezeka' (Danieli 12:4). Kitabu kilipofunguliwa, tamko lilitolewa, 'Wakati hautakuwapo tena.' (Tazama Ufunuo 10:6.) Kitabu cha Danieli sasa kimeondolewa muhuri, na ufunuo ambao Kristo alimfunulia Yohana unakusudiwa kuwafikia wakazi wote wa dunia. Kwa kuongezeka kwa maarifa, watu wataandaliwa kusimama katika siku za mwisho. . . .

Katika ujumbe wa kwanza wa malaika, wanadamu wanaitwa kumwabudu Mungu, Muumba wetu, aliyeumba dunia na vitu vyote vilivyomo ndani yake. Wametoa heshima kwa taasisi ya Upapa, wakiibatilisha sheria ya Yehova, lakini kutakuwa na ongezeko la maarifa kuhusu somo hili. Ujumbe Uliochaguliwa, kitabu cha 2, 105, 106.

Wakati wa mwisho mnamo 1989, mistari sita ya mwisho ya Danieli sura ya kumi na moja yanawakilisha "sehemu ya unabii wa Danieli iliyohusiana na siku za mwisho." Ilitambuliwa ilipofunuliwa wakati huo, na kufunuliwa huko kulisababisha kuongezeka kwa maarifa kuhusu "taasisi ya Upapa, kuifanya sheria ya Yehova isiwe na athari." Alfa na Omega siku zote huonyesha mwisho kwa kuurejelea mwanzo, na mchakato wa kujaribiwa ulioanza mwaka 1989 ulikusudiwa kutoa makundi mawili ya waabudu.

Akasema, Enenda zako, Danieli; kwa maana maneno hayo yamefungwa na kutiwa muhuri hata wakati wa mwisho. Wengi watatakaswa, watafanywa weupe, na kujaribiwa; bali waovu watafanya maovu; wala hakuna miongoni mwa waovu atakayeelewa; bali wenye hekima wataelewa. Danieli 12:9, 10.

Sasa tuko katika kipindi cha mwisho cha mchakato huo wa kujaribiwa, kwa maana mjadala kuhusu wanyang'anyi mwanzoni mwa Uadventista sasa unarudiwa. Kuwatambua wanyang'anyi kuwa ni Marekani ni kumtambua Antioko kama wale wanyang'anyi. Huu ni mjadala uleule wa Wamileraiti na Waprotestanti.

Mwishoni mwa mchakato wa kujaribiwa, kama ilivyokuwa mwanzoni mwa mchakato huo, ulioanza mwaka 1989, Simba wa kabila la Yuda avunja muhuri wa "sehemu hiyo ya unabii wa Danieli inayohusiana na siku za mwisho." Mwaka 1989 ilikuwa aya sita za mwisho za Danieli 11, na mwishoni ni historia iliyofichika ya aya ya arobaini, inayoonyeshwa kwa mfano na aya za kumi hadi kumi na sita.

Tutaendelea kuzingatia mifuatano sita ya migogoro katika historia ya Uadventista katika makala yafuatayo. Mgogoro wa kwanza kati ya hizo sita unaonyesha ule wa mwisho. Tutatumia mgogoro wa kwanza na wa mwisho kama kigezo cha kuelezea migogoro mingine minne tunapoweka wazi vipengele vinavyohusiana na juhudi za adui wa haki za kuwazuia watu wa Mungu wasiyagawanye ipasavyo "maono", ambayo yanathibitishwa kwa ishara ya Roma.

Isipokuwa tuelewe umuhimu wa nyakati zinazopita kwa haraka kuingia katika umilele, na tujandae kusimama katika siku kuu ya Mungu, tutakuwa wasimamizi wasio waaminifu. Mlinzi anapaswa kujua ni saa gani ya usiku. Kila kitu sasa kimegubikwa na uzito wa mambo ambao wote waaminio ukweli wa wakati huu wanapaswa kuutambua. Wanapaswa kutenda kwa kuzingatia siku ya Mungu. Hukumu za Mungu ziko karibu kuanguka juu ya ulimwengu, nasi tunahitaji kujiandaa kwa siku hiyo kuu.

"Wakati wetu ni wa thamani. Tuna siku chache tu, chache sana za majaribio ambazo ni za kujiandaa kwa maisha yajayo yasiyokufa. Hatuna muda wa kutumia katika harakati za kiholela. Tunapaswa kuogopa kulisoma neno la Mungu juu juu." Shuhuda, juzuu ya 6, 407.